

RAZMATRANJA O JNA (2)

Osvrt na recenziju Zlatka Rendulića

Marinko Ogorec

Osvrt g. Zlatka Rendulića na moju knjigu *Vojna sila bivše Jugoslavije*, pretenciozno smješten u rubriku *Prikazi i recenzije* politološko-analitičkog časopisa *Polemos* br. 7 (Zagreb, siječanj-lipanj 2001.), očigledan je primjer kako se pojačano emotivnim subjektivizmom i neskrivenom malicioznošću pokušavaju diskreditirati dokazane činjenice i čvrsti argumenti. U tom kontekstu moguće je tumačiti i osobne uvrede g. Rendulića, smišljeno iznesene s namjerom diskreditacije autora knjige, a u cilju relativizacije prezentiranih činjenica.

Studija *Vojna sila bivše Jugoslavije* razrađena je u tri temeljna dijela – “Osnovni pojmovi vojne sile i vojne organizacije”, “Neka obilježja strukture jugoslavenskog društva” te “Ustroj i obilježja jugoslavenske vojne sile” koji čine zaokruženu, međusobno determiniranu cjelinu. Vjerujem da je nepotrebno posebno naglašavati kako vojna sila nesumnjivo predstavlja ukupni društveni potencijal namijenjen realizaciji političkih ciljeva oružanim sukobom. Zbog toga, vojna sila je u cijelosti produkt društvene zajednice, jer ona formira vojnu silu u skladu sa svojom prirodom, svojim potrebama i mogućnostima. S druge strane, vojna sila vjerno odražava samu suštinu društva koje ju formira.

Ukoliko se prihvati navedena teza, tada se knjiga *Vojna sila bivše Jugoslavije* treba analizirati kao cjeloviti materijal, odnosno, nužna je istovremena ocjena barem zadnja dva dijela, koji se odnose na jugoslavensko društvo i jugoslavensku vojnu silu inkorporiranu u to društvo (ako se baš ne smatra za potrebnim analizirati prvo, teoretsko-informativno poglavlje, koje se odnosi na vojnu silu i oružane snage u globalu). Ocjena samo jednog segmenta knjige koji obrađuje jugoslavensku vojnu silu, bez odgovarajuće raščlambe jugoslavenskog društva koje je formiralo i u raznim povijesnim razdobljima modeliralo tu vojnu silu, daje jednostrane i znanstveno neprihvatljive rezultate. Ne sumnjam u informiranost g. Rendulića. Unatoč tome, odlučuje se samo za kritički osvrt zadnjeg poglavlja, koje obrađuje jugoslavensku vojnu silu, a i u tom slučaju ne promatrajući ga kao cjelinu, već izvlačeći pojedine segmente iz konteksta, nastojeći ih prikazati kao samostalne tvrdnje “koje ne drže vodu”, namjerno zanemarujući činjenice i dokaze koji se na njih odnose.

S druge strane, g. Rendulić se niti jednom riječju nije osvrnuo na poglavlje koje se bavi strukturom jugoslavenskog društva, što nameće moguće zaključke i to:

- ukoliko se u potpunosti slaže sa svime što je u tom poglavlju navedeno, pa nema primjedbu na taj dio (u što nisam osobito ubijeđen), onda je cijela njegova kritika moje ocjene jugoslavenske vojne sile bespredmetna, jer je ta sila nastala kao produkt ukupnih društvenih odnosa i procesa u jugoslavenskoj zajednici i mijenjala se u skladu s tim odnosima i procesima ili
- namjernim izbjegavanjem raščlambe jugoslavenske vojne sile u kontekstu aktualnih društvenih procesa i cjelokupnih odnosa nastoje se zanemariti činjenice i kvantitativni pokazatelji koji dokazuju moje tvrdnje (što je, prema svemu sudeći, vjerojatnija solucija).

Osim navedenog, neobjektivnost i zlonamjernost g. Rendulića očigledna je prema insinacijama i pogreškama koji nisu rijetki u njegovom osvrtu. Npr., odmah na početku navodi: ".....Ogorec je potpuno izvan vremena i prostora i bio bi u velikom čudu da, npr., mora odgovoriti na pitanje koji su konkretni generali bili u mogućnosti sprovesti velikosrpski utjecaj u JNA, recimo u dugačkom razdoblju od 1945. do 1980. godine, kako navodi Ogorec (str. 78 - 85)".

Dužan sam napomenuti kako se na navedenim stranicama (78 - 85) obrađuje podnaslov "Priroda međunacionalnih odnosa", u kojem je razrađena povijesna geneza i obrazložena kompleksnost međunacionalnih odnosa u jugoslavenskoj društvenoj zajednici, od njezinog stvaranja nakon I. svjetskog rata, pa do raspada 90-ih godina. JNA, generali, velikosrpski utjecaj u oružanim snagama i uopće jugoslavenska vojna sila, ne spominju se niti jednim jedinim slovom! Što se tiče velikosrbizacije JNA (započela je još u završnom razdoblju II. svjetskog rata), razrađena je na drugom mjestu (konkretno, to je jedna od središnjih tema treće cjeline knjige – koja se odnosi na jugoslavensku vojnu silu). S obzirom da sam to prilično opširno elaborirao u knjizi, ukratko bih naglasio kako je velikosrbizacija JNA izvedena u tri modaliteta:

- kao latentan, vrlo perfidan i majstorski prikriven proces, koji se provodio u razdoblju praktično od stvaranja jugoslavenske vojne sile, pa do sredine osamdesetih godina;
- ubrzana i neprikrivena velikosrbizacija realizirana je od sredine osamdesetih do početka raspada bivše Jugoslavije i
- ratovi na prostoru bivše Jugoslavije bili su katalizator koji je definitivno pretvorio nekadašnju JNA u velikosrpsku vojsku.

Na sva pitanja koja je g. Rendulić postavio u svom osvrtu vezanim uz problematiku velikosrbizacije JNA (str. 145 *Polemisa*) odgovor je mogao pronaći u tekstu poglavlja koje obrađuje jugoslavensku vojnu silu, naravno, ukoliko ih se želi vidjeti! Svaki od navedenih modaliteta pretvaranja jugoslavenskih oružanih snaga u instrument velikosrpske politike detaljno je obrazložen, međutim, najbolji pokazatelj kako se pojedine činjenice pokušavaju relativizirati, sljedeći je navod g. Rendulića: ".....jed-

no poglavlje posvećuje opisu upotrebe oružanih snaga u kriznim situacijama u unutrašnjem životu države. Ipak, tu se nigdje eksplicitno ne stavlja van snage osnovna postavka izdanja iz 1983. godine. U stvari, ti nejasno definirani stavovi trebali su da obezvrijede ulogu TO kako je postavljena u posljednjoj godini Titovog života" (str. 145 *Polemosa*). Prvo, "Strategija oružane borbe" (a ne "oružanog boja", kako je naziva g. Rendulić!) iz 1983. godine i "Strategija ONO i DSZ" iz 1987. godine dva su različita dokumenta koja se odnose na različita područja iz domena obrane i oružane borbe, pri čemu sadržajno i konceptijski "Strategija ONO i DSZ" ni u čemu ne isključuje "Strategiju oružane borbe", a uostalom, to nigdje niti ne piše. Drugo, tzv. "nejasno definirani stavovi" doslovno glase: "Jedinice JNA u vanrednim prilikama mogu biti korišćene na dva načina: demonstracijom sile i pretnjom njezine upotrebe u žarištima ispoljavanja neprijateljske aktivnosti i direktnim sudelovanjem delova JNA u otklanjanju vanrednih prilika i njima izazvanih posedica" ("Strategija ONO i DSZ SFRJ", SSNO, Beograd 1987., str. 151). Savršeno je jasna ta odredba, pa se o nekakvim "nejasno definiranim stavovima" ne može diskutirati! S druge strane, o TO i "obezvrjeđivanju njezine uloge" nigdje nema ni govora, čak niti ukoliko se pokušava "čitati između redova". Uostalom, uvjeren sam kako je g. Renduliću sve to vrlo dobro poznato.

Jednako tako, nije točna tvrdnja g. Rendulića kako je "JNA uništena prevratničkim pučem, a ne nekom drugom srbizacijom" (str. 146 *Polemosa*), jer koliko mi je poznato, u razdoblju 1989. – 1999. nije došlo do nasilne promjene političkog sustava u nekadašnjoj Jugoslaviji, kao ni u Srbiji, nije došlo do uzurpiranja vlasti od strane bilo kakve vojne hunte, a čak nije bilo niti radikalnijih promjena u ponašanju vojnog vodstva, koje je od dolaska Miloševića na vlast bilo poslušni, a nadasve dobrovoljni izvršitelj njegovog političkog programa. To ne bi bilo moguće da prethodno nije teklo razmjerno dugo razdoblje latentne srbizacije časničkog kadra o čemu vrlo realno svjedoče podaci o nacionalnom sastavu časničkog zbora, navedeni u knjizi. S druge strane, tvrdnja kako je "JNA preuzeta od Miloševića i porobljena" (str. 141 "Polemosa"), je potpuno proizvoljna konstatacija, bez ikakvih dokaza i relevantnih pokazatelja.

Pogrešno je i sljedeće: "U fusnoti 53 autor navodi da se za Rezoluciju IB izjasnilo oko 5000 časnika svih profila. Točan broj je 2300 časnika, dočasnika i vojnih službenika JA" (str. 143 *Polemosa*). U fusnoti 53 na str. 119 knjige pojašnjava se IV. poglavlje "Strategije ONO i DSZ" i citira uloga JNA u tzv. "vanrednim prilikama". O Rezoluciji IB nema niti slova! Osim toga, nigdje nisam eksplicitno naveo da se za Rezoluciju IB-a izjasnilo 5000 časnika, kako mi se nastoji imputirati, pa ni u fusnoti br. 33 (str. 113), koja pojašnjava da je zbog velikih kadrovskih promjena u časničkom zboru došlo do znatnijih izmjena u formacijskoj i organizacijskoj strukturi oružanih snaga. U svom relativiziranju g. Rendulić ulazi u koliziju s ranije iznesenim kritikama. Tako konstatira: "Pad Rankovića nije imao nikakav ozbiljniji utjecaj na JNA. Smatra se da je načelnik Generalštaba Rade Hamović smijenjen kao pristalica Rankovića i to je praktično sve u JNA." (str. 144 *Polemosa*). Smijenjen načelnik Glavnog stožera i nikom ništa – to nema utjecaja na oružane snage! Mislim da bi ipak bila potrebna sveobuhvatnija raščlamba te smjene, a nikako marginalizacija

takvog čina. S druge strane, očigledno je potrebno malo pojasniti odnose Jugoslavija – SSSR, kojima je G. Rendulić posvetio prilično pozornosti upinjući se dokazati kako je Jugoslaviji isključivo prijetila opasnost od zemalja članica Varšavskog ugovora (“Fizički postojeći mogući neprijatelj bila je jedna od supersila. Formalno obje, stvarno SSSR sve do dolaska Gorbačova....” – str. 148 *Polemosa*).

Činjenica je da su nakon Rezolucije IB-a odnosi između Jugoslavije i drugih socijalističkih zemalja članica Varšavskog ugovora itekako zahladnjeli (najblaže rečeno), te je u tom razdoblju jedina realna opasnost prijetila s te strane. Međutim, do tada su bilateralni jugoslavensko-sovjetski odnosi bili izuzetno bliski i u potpunosti na razini strateškog partnerstva. Temelj za takvu suradnju predstavljao je Ugovor o prijateljstvu, uzajamnoj pomoći i poslijeratnoj suradnji, sklopljen u travnju 1945. godine, s ciljem osiguranja suradnje na duže razdoblje. U tom razdoblju, “pored redovne suradnje SSSR je pružio znatnu pomoć na pojedinim konkretnim područjima, kao što je obnova voznog parka, dok je za potrebe moderne organizacije oružanih snaga stavio na raspolaganje već broj odgovarajućih stručnjaka” (*Enciklopedija Jugoslavije*, JLZ Zagreb 1968. tom 7, str. 486). Nakon Staljinove smrti ponovno je došlo do jugoslavensko-sovjetskog približavanja, pri čemu je prijelomni moment bio posjet N. S. Hruščova Jugoslaviji 1955. godine. Tom prilikom potpisana je Beogradska deklaracija 2. 6. 1955. kojom su normalizirani jugoslavensko-sovjetski odnosi i priznata blokovska neangažiranost Jugoslavije. Drugim riječima: “Odnosi Jugoslavije i SSSR-a ušli su u šezdesete godine s izgledima na ozbiljno stabiliziranje i to na onim osnovama koje su bile zajednički fiksirane u Beogradskoj deklaraciji iz 1955. Oscilacije do kojih je u međuvremenu dolazilo u tim odnosima i teškoće na koje su oni povremeno nailazili pokazale su se više kao posljedica naslijeđenog balasta iz ranijih faza, nego kao znaci dubljih poremećaja ili vjesnici novih nesporezuma” (*Enciklopedija Jugoslavije*, tom 7, str. 489). Postupno približavanje socijalističkom bloku i SSSR-u nastavljeno je nakon toga posjeta odbijanjem pomoći koja je pristizala od zapadnih zemalja,* te suradnjom u gospodarskoj i političkoj sferi. U skladu s tim približavanjem, osobito značajna bila je orijentacija JNA i jugoslavenske vojne industrije na vojnu opremu i licencnu proizvodnju naoružanja i opreme istočnog porijekla.

G. Rendulić se u svom osvrtu koncentrirao isključivo na obrazloženje razloga zbog čega je lovački zrakoplov MiG-21, uveden u naoružanje bivše jugoslavenske vojske (ponovo namjerno imputirajući kako sam naveo da su jugoslavenske oružane snage nabavljale zastarjeli lovački zrakoplov /str. 154 *Polemosa*/, sto nije točno – zaključio sam samo kako je “zbog nemogućnosti jugoslavenske industrije da zrakoplovstvu osigura kvalitetan borbeni zrakoplov, njihov oslonac ostao zastarjeli lovac sovjetskog porijekla MiG-21”), zaboravljajući pri tome da je gotovo i sve ostalo naoružanje uvezeno iz istočnoeuropskih socijalističkih zemalja ili proizvedeno po njihovim licencama. Konkretno, u RZ i PZO osim već navedenih lovaca MiG-21 u naoružanje su uvedeni i sovjetski transportni helikopteri Mi-8 (pri tome ne želim ulaziti u polemiku o njihovoj kvaliteti, isplativosti itd. itd. Helikopteri Mi-8 su bez sumnje vrlo dobre letjelice u toj klasi, međutim, uvjeren sam da niti njihovi pandani zapadnog porijekla, kao što je, npr., francuski “Super Frelon” nisu imali ništa slabije

karakteristike); svi raketni sustavi PZO i dio topničkih (npr. ZSU-57/2, "Praga" 30/2 i sl.) bili su isto tako istočnog (uglavnom sovjetskog porijekla), kao i najveći broj radarskih sustava za promatranje i kontrolu zračnog prostora. U kopненоj vojsci gotovo cjelokupna oprema i naoružanje bila je istočnog porijekla ili proizvedena po njihovim licencama. Tako je osnovno streljačko oružje pješačkih postrojbi bilo rađeno prema istočnim licencama, čim je započelo povlačenje stare repetirke M-48, građene na "Mauzerovom" sustavu (poluautomatska puška M-59/66, poznata "papovka" u stvari je malo modificirana inačica sovjetske puške Simonova), da bi se sredinom 70-ih usvojila licencna proizvodnja malo modificirane sovjetske puške sustava "Kalašnjikova". Pri tome je bitno napomenuti kako je usvojen i tada standardni streljački kalibar istočnog bloka 7,62x39 mm.

Dugo vremena je osnovna strojnica i puškostrojnica u pješačkim postrojbama JNA bila kopija njemačkog MG 42 iz II. svjetskog rata, dok ga početkom osamdesetih nije počela zamjenjivati jugoslavenska inačica sovjetske puškostrojnice RPG i strojnice PKS, naravno u sovjetskom kalibru 7,62x54R. [to se tiče teže ratne tehnike, tu je situacija identična - svi tenkovi u naoružanju JNA bili su istočnog (sovjetskog) porijekla (osim u razdoblju IB-a, kad je putem vojne pomoći jugoslavenskim oružanim snagama dopremljena izvjesna količina američkih tenkova tipa "Shermann" i "Patton", koji su vrlo brzo nakon normalizacije odnosa sa SSSR-om spremljeni u ratnu pričuvu), u prvo vrijeme su kupovani T-54, T-55 i laki tenk PT-76, dok nije usvojena licencna proizvodnja sovjetskog tenka T-72 kao malo modificirana inačica pod nazivom M-84. Izviđačka oklopna vozila uglavnom su bile razne inačice BTR-a i BRDM-a istočnog porijekla. Svi protuoklopni vodeni raketni sustavi bili su sovjetskog porijekla ili rađeni po sovjetskim licencama (u početku sustav "Smelj", kasnije "Maljutka", a od sredine osamdesetih započelo je uvođenje "Fagota"), a isto tako, kao standardni protuoklopni top u naoružanju jugoslavenskih oružanih snaga bio je sovjetski T-12 (prije njega isto tako sovjetski "ZIS").

Što se tiče ratne mornarice, situacija je bila vrlo slična. Dugi niz godina udarnu snagu ratne flote činili su raketni i torpedni čamci, te podmornice rađeni po sovjetskim licencama ili preuzeti od njih, a glavni nositelji protupodmorničke borbe bili su sovjetski helikopteri tipa Ka-25 i Ka-27.

Jednako tako, većina ostale opreme i instalacija bila je uglavnom istočnog porijekla. Činjenica je da se na međunarodnom tržištu sovjetsko naoružanje i vojna oprema prodavala jeftinije nego zapadno oružje približno iste kvalitete, međutim, isto tako poznato je da kupovina naoružanja i vojne opreme (osobito teške ratne tehnike) nije samo ekonomsko-financijsko, već prije svega političko pitanje, jer se time određuje i strateška orijentacija zemlje. Naime, nabavka oružja i složenije vojne opreme otvara cijeli niz pitanja, od kupovine streljiva ili licenci za njegovu proizvodnju, preko nabavke pričuvnih dijelova, dodatne, školske vježbovne i sl. opreme, servisiranja i remontiranja bilo u zemlji iz koje je nabavljena ta oprema, bilo u vlastitoj nabavkom licenci (što onda povlači i nabavku specijaliziranih alata, kontrolnih i mjernih instrumenata i sl.), pa do obuke i izobrazbe osoblja koje će koristiti i održavati opremu. Malo je vjerojatno da bi se itko normalan odlučio nabavljati naoružanje i vojnu opremu od zemlje s kojom bi realno mogao zaratiti, zbog dva

osnovna razloga. Prvo zbog toga što bi si u najkritičnijem trenutku zatvorio nužno potrebno snabdijevanje naoružanjem, streljivom i pričuvnim dijelovima, te obnavljanje opreme koja se u ratu ubrzano troši.

Drugo, preoružanje i nabavka opreme iz drugih izvora (u ovom slučaju iz zapadnih zemalja) izuzetno je složen i dugotrajan proces i u mirno vrijeme, a u ratu predstavlja višestruko složen problem, kojeg nije nimalo jednostavno rješavati, zbog čega se načelno izbjegava mogućnost da se uopće i pojavi – nabavkom oružja od onog s kojim se ne očekuje sukob. U tom kontekstu, tvrdnje g. Rendulića da je "...jedini stvarno mogući napad s radikalnim ciljem mogao doći iz SSSR-a dok bi ostale istočne zemlje predstavljale dekor" (str. 152 *Polemosa*), ili: "Tako je naše naoružanje, prema našim mogućnostima, bilo određeno za obranu od agresije koju bi vodio SSSR, a ne neka susjedna zemlja" (str. 153 *Polemosa*) djeluju, najblaže rečeno, neuvjerljivo. Tu neuvjerljivost i on sam dodatno potvrđuje svojom konstatacijom vezanom uz eventualno savezništvo u slučaju agresije istočnog bloka na SFRJ: "Ne postoji dokument koji potvrđuje da bi nam zapadni saveznici pružili pomoć nakon dvadeset dana, ali je to izgleda bilo dogovoreno na najvišem vrhu" (str. 149 *Polemosa*). Pretpostavljam da bi tako naivna konstatacija (i njoj slične) trebala biti uvjerljiv protuargument navedenim znanstvenim dokazima.

Što se tiče vojno-političke orijentacije JNA, ona nije imala samo naoružanje i opremu istočnog porijekla, već su i tehnika njezine uporabe, taktika nižih postrojbi, sustav obuke i uvježbavanja, organizacija logističke potpore, korištenje taktičkog znakovlja i mnogi drugi elementi života i rada vojne organizacije bili ustrojeni i organizirani prema sovjetskim uzorima. Uostalom, da se u najvišim vojno-političkim krugovima Jugoslavije od sredine osamdesetih godina nije ozbiljno razmatrala mogućnost agresije s istoka, svjedoče i drugi autori, suvremenici tog razdoblja. Na kraju, sam g. Rendulić (vjerojatno nehotice) eksplicitno potvrđuje kako je sovjetska vojna misao imala značajan utjecaj na jugoslavenski vojno-politički *establishment*: "Stari ruski generali su smatrali borbeni helikopter glupošću i tek je mlada generacija sovjetskih časnika to uspjela eliminirati. A takav stav je imao utjecaj i na JNA." (str. 148 *Polemosa*).

Objektivnost g. Rendulića prilično je limitirana snažnim emocionalnim pristupom problematici obrađenoj u knjizi, koji mu očigledno onemogućuje znanstveno vrednovanje iznesenih činjenica. To se najbolje manifestira očiglednom pristrasnošću, te izbjegavanjem nazivanja stvari pravim imenom. Konkretno, "kaos i sramota koja se nije dogodila nigdje na prostoru od Baltika do Vladivostoka i od krajnjeg sjevera do područja bivše Jugoslavije" (str. 146 *Polemosa*) ima svoje puno i pravo ime – agresija na Republiku Hrvatsku i BiH s ciljem stvaranja Velike Srbije i etničkog čišćenja svih nesrpskih naroda s okupiranog prostora.

Riječ "kaos" je potpuno neprimjerena u ovom kontekstu, jer je agresija planirana hladnokrvno, vrlo smišljeno i precizno, a isto tako je započela i njezina realizacija. Što se tiče termina "sramota" razumljivo je ukoliko g. Rendulić pod time smatra bijedni završetak te agresije i potpuni slom velikosrpskog imperijalizma, međutim, evidentno je kako se radilo o blistavoj pobjedi hrvatskog i ostalih nesrpskih naro-

da, koja je realizirala njihove dugogodišnje težnje za samostalnim i suverenim državama.

U svom osvrtu, g. Rendulić u nekoliko navrata prilično subjektivno navodi pojedine epizode iz angažiranja jugoslavenskih oružanih snaga za vrijeme NATO-vog bombardiranja Jugoslavije, vjerojatno s ciljem valorizacije nekadašnje jugoslavenske vojne sile. Tako, npr., nastojeći dokazati učinkovitost PZO raketnog sustava "Neva", kojeg sam prikazao zastarjelim, navodi da je upravo njime oboren STEALTH zrakoplov F-117, konstatirajući kako su "Amerikanci izjavili da nisu nikada naišli na tako sofisticiranog protivnika kao u slučaju rušenja F-117" (str. 144 *Polemosa*). Iskreno, ratna događanja na području susjedne države pratio sam dosta površno, jer me nisu osobito zanimala, međutim, koliko mi je poznato srušen je samo jedan F-117 (na stranu medijske neistine i tadašnja režimska propaganda). Osim tog F-117 nije mi poznato da je više ijedan drugi zrakoplov bio srušen sustavom "Neva", zbog čega se nameće zaključak kako se najvjerojatnije radilo o slučajnom pogotku.

Na sličan način g. Rendulić nastoji dokazati svoju teoriju o sekundarnoj ulozi helikoptera pri izvođenju protuoklopne borbe, upućujući mi provokativno pitanje "zašto je američki general Clark držao borbene helikoptere AH-64 'Apache' u Albaniji i nije ih smio upotrijebiti u uništavanju srpskih tenkova na Kosovu, već je koristio avione A-10 s topom 30 mm i zrnima od osiromašenog urana. Preko mjesec dana bili su 'Apachi' u Albaniji, a da nisu izvršili niti jedan jedini borbena let" (str. 148 *Polemosa*). Ne sumnjam kako izuzetno dobro zna da se u ratnim operacijama koriste najsvrsishodnija sredstva za realizaciju konkretnih taktičkih i operativnih ciljeva, vodeći pri tome računa da se rizik po vlastite snage svede na najmanju moguću mjeru. General Clark je svoje ratne ciljeve ostvarivao vrlo dobro i bez uporabe helikoptera, pa zbog čega bi onda i njih uvodio u borbu, stvarajući dodatnu "gužvu" u zračnom prostoru, usložavajući posao kontroli letenja i nadzoru zračnog prostora, te otvarajući nepotreban posao logističarima? Kao svaki dobar zapovjednik, nastojao je operaciju koju je vodio pojednostavniti maksimalno koliko je to moguće, ne dovodeći u pitanje njezinu učinkovitost. S druge strane, pretpostavljam da je g. Renduliću poznato kako je pripremana i kopnena operacija, ukoliko bombardiranje iz zraka ne bi dalo željenih rezultata. U tom slučaju, ne sumnjam da se nad kosovskim teritorijem ne bi našli i američki "Apachi" (uz sve ostalo što bi bilo pokrenuto u smjeru Beograda), kao što ne sumnjam da bi svijet imao vrlo brzo priliku vidjeti još jednu veliku "bežaniju" srpske vojske.

Na kraju, htio bih napomenuti kako je svaka daljnja polemika, bez relevantnih dokaza i činjenica koje g. Rendulić nije mogao naći kao protutezu mojim navodima, bespredmetna, te je smatram završenom ovim odgovorom. Jedino sam slobodan predložiti g. Renduliću da prilikom neke druge slične kritike, umjesto nabacivanja Spinozinih izreka na latinskom, barem nastoji ispravno navesti ime onog čije djelo kritizira. Djelovao bi vjerodostojnije!